

Ivan Šaško
pomoćni biskup zagrebački
Homilija
u obredima Velikoga petka u zagrebačkoj prvostolnici
14. travnja 2017. u 18 sati

Liturgijska čitanja: *Iz 52,13 – 53,12; Ps 31 (30), 2.6.12-13.15-16.17.25;*
Heb 4, 14-16; 5, 7-9; Iv 18, 1 - 19,42

Dragi nadbiskupe Josipe, braćo biskupi Valentine i Mijo,
kanonici i prebendari, subraćo u svećeništvu,
sestre redovnice, dragi bogoslovi, braćo i sestre u ljepoti Križa!

1. U Svetome pismu proroštva dolaze u neočekivanim trenutcima i čuju se s usana ljudi za koje se činilo nezamislivim da prorokuju. Čuli smo proroštvo koje je izgovorio Kajfa: „Za vas je bolje da jedan čovjek umre za narod.“ (*Iv 11, 50; usp. Iv 18, 14*) Primijetimo da se on obraća članovima Vijeća, skupini odabranih, onih koji imaju svoj uski interes. Njima se predlaže ubojstvo, jer je to bolje „za njih“. Kajfa i ne misli na narod, nego na čelnike i na njihov položaj. Ako se tako pristupa, tada je čovjek samo broj, a tada ni narod nema neku cijenu. I razumljivo je. Sve započinje od jednoga. Tamo gdje je jedan život nevažan, život kao život postaje bezvrijednim, jer se iznad života postavljaju neki drugi ciljevi.

Kajfino je proroštvo dobilo svoje ostvarenje trideset godina nakon što je Isus predan, kada je cijeli narod raspršen, a jeruzalemski Hram razoren. Isus umire za svoj narod, ali ne da bi ga ugrozio, nego da bi ujedinio sve ljude. I prije svoje smrti moli da svi budu jedno.

2. Čuli smo, nadalje, kako Pilat ulazi i izlazi iz Pretorija, jer s Isusom treba govoriti unutra, a s onima koji ga optužuju vani. Pilat Isusa izvodi pred okupljene i izriče prvo proroštvo, iznimno snažno proroštvo. Isus je unakažen, bičevan, neprepoznatljiv. I pokazujući ga tako teško prepoznatljiva od udaraca i krvi kaže: „Evo čovjeka!“ (*Iv 19, 5*)

To nije čovjek kakvoga se danas najčešće uzdiže, koji bi bio istican kao ideal; čovjek naslovnica i čovjek uspjeha po svaku cijenu, uspjeha često postignutoga preko leđa i života drugih ljudi. To je čovjek koji prolazi kroz uska vrata, pšenično zrno koje je sposobno i spremno umrijeti za još nevidljiv plod. To je istinski čovjek u Pilatovu proroštvu.

No, postoji i drugo nevjerojatno Pilatovo proroštvo. Neki povjesničari smatraju da je taj rimski namjesnik bio nasilan, čak i okrutan čovjek, sklon cinizmu. Sjetimo se krvoprolića Galilejaca koji su žrtvovali u Hramu.

3. I, nakon što je Isusa pitao o kraljevstvu i o istini; nakon bičevanja i pokazivanja svjetini, uslijedila je optužba okupljenih da se Isus pravio Sinom Božjim. Evanđelje spominje Pilatov nemir, nelagodu i prestrašenost (usp. *Iv 19, 8*). Nije mu svejedno. Kao da je prerano rekao: *Evo čovjeka*.

Tada Isusu upućuje pitanje puno drugoga proroštva: *Odakle si ti?* (*Iv 19, 9*) Kao da je shvatio da ne poznaje čovjeka, nakon što ga je izmrcvario.

Isus je mogao odgovoriti da je iz Nazareta Galilejskoga, a možda je Pilat već i čuo da dolazi iz toga prilično nepoznatoga mjesta, smatranoga neuglednim dijelom – kako su Isusovi sunarodnjaci govorili – „poganske Galileje“. Očito da je htio čuti nešto više i ne znajući snagu proroštva koje izgovara za nas, jer nama je upućeno pitanje: *Odakle si?* I poznajemo svoje neznatno, ponekad tamno i neugledno mjesto koje vodi prema beskonačnosti. Ako uronimo u sebe, na izvorište svojih misli, osjećaja, pokretača koji ne izgrađuju; ako dopremo do srca, za koje je Isus rekao da iz njega izlazi ono što nas onečišćuje, shvatit ćemo da nam u njemu treba svjetla.

Jer smo skloni zatvoriti se u tamu, donijeti pogrešne odluke i nositi u sebi strah izlaska pred Boga. Nije rijedak slučaj da nam je lakše ne ući u srce, nego se povući na mjesto koje smatramo sigurnim. Ali tada zaniječemo ljudskost.

To je veliko proroštvo pred unakaženim i neuglednim čovjekom, koje upućuje svakoga od nas do neuglednosti srca, da bismo se otvorili beskonačnosti i ljepoti Boga od kojega sve dolazi; da bismo odgovorili Pilatu odakle smo: od Boga, od Božje Riječi i Ljubavi, od Sina Božjega koji je Istina pred tobom. Samo ju trebaš prihvatiti. Prihvatiti.

4. Braćo i sestre, „učeniku koga je Isus ljubio“, prije nego što je Isus ispustio duh i dovršio svoje djelo, Evanđelje kaže da je Isus predao Mariju i da je od toga časa Učenik Mariju *uzeo k sebi* (usp. *Iv 19, 27*; „*eis ta ídia*“; „*in sua*“). Tako nas Evanđelje vraća na početak, na Proslov u kojemu piše: „K svojima dođe i njegovi ga ne primiše.“ (*Iv 1, 11*)

Veliki nas petak poziva da Isusa prihvatimo, jer slavimo otajstvo Božjega prihvaćanja nas i tamo gdje sami sebe ne prihvaćamo.

Uskoro ćemo biti u procesiji dolazeći se pokloniti križu. To je velika prilika da Bogu kažemo: *Danas te želim prihvatiti; danas prihvaćam tebe i put koji nije lagan, skraćen, lažno ublažen, nego put čovjeka koga je Pilat pokazao svijetu. Još više: put Raspetoga.*

Njega pogledajmo i odgovorimo, jer naš život u konačnici ovisi o tome odgovoru. Ako nastavim bježati od Boga i sebe, izmišljati neku svoju ljudskost, ciljeve, istinu koja to nije, ostat ću nesretan, jer ću ostati zatvoren u sebičnost.

Procesijom se pridružujemo hodu Crkve i ispovijedamo: Da, vjerujem da je put, istina i život pokazan u Pilatovu proroštvu kojim je uputio na izvor ljudskosti i stvorenosti. Kleknuti pred križem govori da znamo odakle smo i kamo idemo. Zastajemo i spuštamo koljena, prigibamo tijelo k zemlji, da bi nas nosilo nebo.

To je ispovijed Crkve i navještaj svijetu.

Zar se sve naše suvremene drame ne svode na odnos prema Pilatovim rečenicama: na pitanje tko je čovjek i na pitanje odakle smo? I dok u ta pitanja ne unesemo istinu o stvorenosti i na istinu o ljubavi, zlo će odnositi žrtve i širiti tugu. Ljudska nastojanja mogu pokušati stvarati nekoga novog čovjeka, ali im je završetak uvijek u nasilju. I može se pokušati tražiti sreću daleko od Boga, ali je tada put povratka k istini i u Očev zagrljaj duži i bolniji.

Braćo i sestre, spajajući Pilatova proroštva o čovjeku i njegovu izvoru i cilju, naviještamo: *Evo Čovjeka i Boga, od njega dolazimo i radosni k njemu putujemo.* Klanjamo ti se Kriste, naš Spasitelju!

Amen.